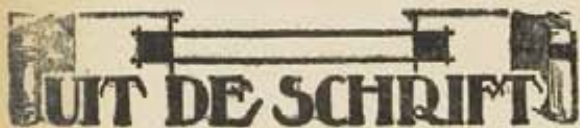

grootte liefde deelgenooten heeft gemaakt aan de erve der heiligen in het licht.

Nu zijn ook de gaven verschillend. De menschen zijn onderscheiden. De karakters zeer gevarieerd. Doch daarover in een slotartikel.

J. W.

Veertig dagen lang.

...veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan. Hand. 1:3.

Waarom is Christus na zijn verrijzenis niet terstond ten hemel opgevaren?

Had hij er geen recht op?

Hadden de engelen die hem dienden bij zijn opstanding, niet terstond het glorielied zijner troonsverhooging kunnen aanstemmen: Heft uwe hoofden op, gij poorten! en verheft u, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inge?

Hij had toch voleindigd het werk, dat de Vader hem gegeven had om te doen?

Zijn ure was nu toch gekomen?

Neen, het was voor Jezus nog geen tijd om van zijn strijdende Kerk te scheiden. Veertig dagen toeft hij nog op aarde, naar den wil zijns Vaders, eer hij toegelaten wordt te zitten aan Diens rechterhand.

Die veertig dagen zijn van ontzaglijke beteekenis geweest voor het Koninkrijk Gods.

Want hij kon niet eer opgenomen worden in den hemel, dan nadat hij door den Heiligen Geest aan de apostelen, die hij uitverkoren had, bevelen gegeven had, aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zichzelf levend vertoond heeft, met vele gewisse kenteekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan. Over de beteekenis van het getal veertig in dit verband zullen we geen onvruchtbare bespiegelingen houden. Dit behoort tot de dingen die we aan God hebben te laten, die de maat van dit getal der dagen met oneindige wijsheid heeft vastgesteld. En die zich niet laat narekenen.

Stellig hebben deze viermaal tien dagen ook voor den Heiland zelf hun waarde gehad. Zijn verhooging geschiedde, evenals zijn vernedering, tragsgewijs. Na den zwaren arbeid van zijn lijden genoot hij zalige Sabbathrust en bereidde hij zich vóór op zijn hemelvaart.

Maar zijn blijven op aarde stond bijzonder met zijn jongeren en met zijn Kerk in verband. Immers, de Heiland had vóór zijn kruislijden de laatste hand nog niet kunnen leggen aan het onderwijs zijner discipelen. Niet omdat de stof daarvan teveel omvattend en de tijd te kort was, doch omdat voor dat onderwijs de opstanding een feit moest zijn geworden.

Met de waarachtigheid van die opstanding stond dan ook de afsluiting en voltooiing van zijn onderrecht in verband. Daarop richtten zich alle gedachten. Opdat straks de jongeren getuigen konden zijn van hun levenden Heer. Daarom heeft hij zichzelf levend aan hen vertoond, met vele gewisse kenteekenen, en is hij van hen gezien, en heeft in dat verband tot hen gesproken van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan.

Wel was alles anders dan vroeger, gedurende die veertig dagen. De afstand tusschen den Heiland en zijn discipelen werd grooter. Hij was bezig heen te gaan. Maar het verband bleef vast. Het heilig contact werd niet meer verbroken.

Die veertig dagen hebben van de leerlingen gezanten gemaakt, van de discipelen apostelen. De weg van hun prediking werd doorgetrokken ook tot ons.

Hebben wij hun getuigenis door geloof aanvaard?

Dan, maar dan ook alleen, hebben die veertig dagen hun eeuwigheidsbeteekenis ook voor ons gehad. Dan heeft de Heiland ook tot ons gesproken van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan. Dan heeft hij ook in ons het leven zijner opstanding willen openbaren, opdat wij niet langer kinderen des doods zouden zijn. Ja, dan is hij ook voor ons zoo lang op aarde gebleven.

Omdat hij ons in zijn hemel niet wilde missen.

F. C. M.

Over de „geleerden“, die „t ons moeilijk maken“. (II.)

Het vorige artikel eindigde met de verklaring, dat een opzettelijk weren van de volksbelangstelling bij de behandeling van theologisch-kerkelijke meningsverschillen tusschen „vooraanstaande“ personen mij ongewenscht leek.

Want ik herinner mij, welke kracht ons volk ontwikkeld heeft, toen de goedmoedige „vaders“ van vroeger aan het volk adresseerden, wat van hun schrijftafel kwam, hetzij thetisch, hetzij polemisch. Dit wat het positieve nut betreft.

En ik zie, wat het negatieve betreft, de misère van ettelijke Hervormde belijders, die al verder komen af te staan van hun voorgangers, zoover dezen wetenschappelijke menschen zijn. Dacht iemand werkelijk, dat het confessioneele volk in de Herv. Kerk iets „door“ had van de verschillende wendingen, die op wetenschappelijk terrein b.v. Prof. Hailjema heeft doorleefd? Dat het diens vaktermen, dat het de knepen van zijn betoogen begreep? Geen sprake van. Dat eenvoudige Hervormde kerkvolk wordt „van boven af“ (zoo kerkbestuur, zoo leiding) bewerkt met barthiaansche, en neo-of semi-barthiaansche beschouwingen, met hooge redeneeringen over „kerk“ en „secte“, over „subject“ en „object“, — maar begrijpt er natuurlijk een bitter klein beetje van. Het resultaat is alleen maar, dat de volgelingen zich weer sterken met de onverteerde brokken spijze, bestaande uit de onbegrepen „argumenten“, die hun hervormde voorgangers over hun hoofden uitstorten, ter zelfhandhaving b.v. tegen „de gescheidenen“, m.a.w. dat zij in de uitkomst niet blijken opgevoed te zijn tot kerkbesef, doch scheefgegroeid tot kerkisme, dat zij niet hun confessie leeren doorzien, en zoo noodig herzien, doch zich troosten met den waan, dat de geleerden „hunner“ „groep“ de belijdenis vasthouden, dat „hun“ voormannen er gelukkig weer mogen wezen, en dat dus de stad nog bij lange na nog niet in brand staat. Dat intusschen hun leiders in die belijdenis heel wat anders „lezen“, dan zij zelf, dat ontgaat hun. Zij hebben voorloopig weer adem genoeg, om te roepen: „heel de kerk en heel het volk“, en intusschen almeer van het kerk-type in het duizendmaal vermaledijde secte-type te vervallen. Want een geslacht, dat niet meer heel dicht bij zijn leiders staat, hinkt tenslotte slaafsch en mechanisch achter die leiders aan. Maar het heeft de taaië kracht niet meer, welke kerk-VERGADEREND kan zijn. En hun voorgangers zijn niet KERKvergaderend bezig. Ze hebben de goederen der kerk onder elkaar getaxeerd, de koersen van de oude papieren der kerk hebben ze onder elkaar vastgesteld, en den tekst der bulletins, die aan het volk worden doorgegeven, hebben ze onder elkaar vastgesteld, in dat geheimschrift, dat alleen ingewijden, alleen der zake kundigen ontfijferen kunnen.

Welnu — voor zulke verbreking van eenheid beware ons God. Laat men onder ons het meeleven van het gereformeerde volk, ook in kwesties, die de hoofden verdeelen, toch wat meer op prijs stellen en geen stemming maken tegen wie de consequentie uit dat op-prijs-stellen voor zichzelf en hun praktijk aanvaardt. Ik ken de gevaren, die er verbonden zijn aan onverstandige partij-groepering, aan alle ijdel gepraat, dat er is onder het volk, als twee voorgangers strijden. Ik weet er alles van, dat men verkeerde grenslijnen trekt, verkeerde etiketten plakt, verkeerde motieven fantaseert, wrakke schotjes zet. Ik ken die gevaren, en onderschat ze niet. Maar ik moet een beetje glimlachen, als ik geleerde heeren hoor zeggen: pas op, het volk doet zulke dingen. Zeker, zeker. Maar van de geleerde heeren, van de penvoerders, van de dominees en professoren toch ook een zeker percentage? En dat zijn dan de lieden, die men door tijdschriften zoeken moest? Hèn speciaallijk? Maar dat helpt tegen de genoemde gevaren niets. Wat van theologische zijde in de pers over het jongste pluriformiteitsdebat geschreven werd, geeft weinig reden tot verheuging voor wie niet naar persoonsbeginnegapping of -bespreking, maar naar behandeling van zaken zoekt.

Ik aanvaard het volk met zijn gevaren, en met zijn eenzijdigheden. Ik zie het ééne uiterste van een dwaze partijgroepering, die naar niets lijkt. Maar ik zie óók het andere uiterste van Stockholm-conferenciers en zoo, die den mond vol hebben van het „oecumenisch“ (eerste „dikke“ woord) „christendom“ (tweede groote term) en intusschen geen enkel christelijk volksdeel achter zich hebben. Geen enkele bewuste groep van christenen. Voor die laatsten praten de geleerden „Och Heere“, „kunnen die scharen van „schapen het helpen, dat zelfs dáár, neen, juist daar, de geleerden „niet eens zijn“? Maar de schapen weten het niet. Die lezen geen krant meer van theologische dispuuten. Ze hebben een roman en een bioscoop, en een aandoenlijke preek en een irenisch kerktijdschrift — kennen de goedkope zondagstreinen. Niet het zwaard eens theologen woord, doch alleen maar dat eens politieke dictators maakt ze wakker. Barth schreef nooit voor het volk — behalve toen het tegen Hitlers dwang ging. Zijn beginselen — nu ja...

Het oecumenisch christendom — ja wél.

Dan maar liever de debatterende hollanders van vóór 1905, met al hun denkfouten. —

Maken de geleerden van nu het aan de menschen van nu zoo moeilijk? Het zou wel eens kunnen zijn, dat juist die meeningen, die TE LAAT getoetst worden, en die dus aanvankelijk niet door die hinderlijke „geleerden“ in een twist-

geding gebracht worden, meeningen dus, die door een grooten leider zonder oppositie al te vlót „er in“ gebracht zijn, later met des te dieper insnijpende pijnlijkheid in discussie komen. Dan schrikt het volk; dan schrikken m.a.w. de ZONEN van diezelfde papa's, die nu, aan hun vader denkende, met hem den hemel aanroepen tegen die „geleerden, die het niet eens zijn“. „Och Heere, kunnen wij het helpen, dat...“ Indertijd heeft men moord en brand geroepen over het feit, dat Prof. Lindeboom bedenkingen opperde tegen Dr Kuypers Encyclopaedie. Nog pas las ik een artikel in de kerkelijke pers van een hooggeschaten auteur, die indertijd om het feit van het opponeeren tegen Dr A. Kuypers Prof. Lindeboom niet bepaald vriendelijk gezind was en dit toonde. Lindeboom is nu weg, zijn argumenten toets ik niet; het gaat mij om het feit. Maar feit is dan óók, dat de Encyclopaedie van Dr A. Kuypers thans én in Amsterdam (de V. U.) én in Kampen op essentiële punten losgelaten wordt. Punten, waar „De Wekker“, die nog in de buurt van 1905 zit, „geen kaas van heeft gegeten“, populair zij het gezeld.

Nu vraag ik: indien de Encyclopaedie van Dr Kuypers eens precies even grif aanvaard was, als vele andere van zijn werken, zou men dan thans niet tienmaal meer schrikken van de jongste oppositie daartegen, dan nu zulks niet het geval geweest is? De tijden veranderen; de „gemeene gratie“ is ook al in geding; niet alleen in Amerika. Vaders, die zich zelve heden de moeite besparen willen, de moeite van het zien op dispuuterende „geleerden“, belasten hun zonen dubbel. Want stilstaan doet het leven toch niet.

Men moest maar niet tegen die „geleerden“, doch liever vóór hen bidden: „och Heere, kunnen zij, kunnen wij het helpen? Indien zij, dan ook wij!“ En niets suggereeren. En geen stemming maken. En wat krachtiger verlangen naar de sterkte van de reformatoren, die voor het volk zich blauw geschreven hebben, thetisch en polemisch. En die geen kaste vormen, daarvoor was het reizen toen nog te duur, en een conferentie een te groote zeldzaamheid.

K. S.

Een afgewezen legende van Ds D. J. Couvée.

Met Ds D. J. Couvée heb ik liefst vollen vrede; maar juist daarom moet ik hem nu wel even openlijk bestrijden.

Ds Couvée heeft zich in zijn orgaan „Herleving“ bezig gehouden met het geval van mijn hier begonnen bespreking van het almanak-artikel van Prof. Hepp. Op zichzelf lijkt het me ongewenscht, dat, als ik zelf pauzeer, en aankondig, dat daarvoor een bijzondere reden was, doch tevens belooft, later te vervolgen, men van andere zijde op de zaak terugkomt, tenzij men zeer dringende redenen daartoe heeft. Immers, dan wordt het voor den man, die een poosje zwijgen wilde, niet gemakkelijk gemaakt, dat voornemen getrouw te blijven. Ik zal niettemin enkele kritische opmerkingen, die ik tegenover Ds Couvée's artikel plaatsen wil, wel bewaren tot later. Ook tegenover mijn vriend Couvée is uitstel geen afstel.

Maar een enkele opmerking moet mij nu reeds van het hart. Ds Couvée moet geen legenden helpen vormen. Er zijn al genoeg nonsens-verhaaltjes in omloop, die van a tot z op fantasie berusten. Ik wist dat, en haal er mijn schouders over op. Maar als Ds Couvée dan daaraan voedsel geeft door een persartikel, dan moet ik hem even verzoeken, dit na te laten.

Ds Couvée, beelden uit de sportwereld gebruikende, zegt: „juist toen“ de schrijver „uit Kampen meende“ den schrijver „uit Amsterdam althans op punten reeds verslagen te hebben, raakten zij in the clinch en riep een onzichtbare scheidsrechter, zelf toch ook militant genoeg: „brake. En“ „onmiddellijk“ „brak de Kampen kampioen den strijd af. Maar voorloopig“.

Tot zoover Ds Couvée.

Nu ken ik de sporttaal — gelukkig — niet. Maar zelfs met dat feit voor oogen, constateer ik, dat wat hier staat, niet waar is, een volstrekte onwaarheid is, en een misduiding van wat ik zelf schreef; een misduiding, die blijkbaar zelf haar ontstaan dankt aan de dwaze geruchten, waaraan sommigen hun tijd vermorsen.

De gereformeerde predikant, met wien ik over het opschorten van de bedoelde artikelenreeks correspondeerde, en die de volstrekte eenige persoon is, met wien ik op eenigerlei wijze over het voorloopig stop zetten van de reeks heb onderhandeld, heeft deze copie, eer ik ze naar de drukkerij zond, in haar geheel gelezen, en mij uitdrukkelijk gerechtigd, ook uit zijn naam te verklaren, dat hij met dit mijn artikelje van a tot z instemt.

K. S.

„Garstig spek met uien“.

We naderen het Eeuwfeest der Afscheiding, en willen daarom de aandacht thans vestigen op een geschrift, dat reeds in 1933 verscheen, maar zeer gevoegelijk thans hier kan worden aangekondigd, omdat het bijzonder jammer zou zijn, indien het begraven raakte onder andere geschriften over de Afscheiding. Wij bedoelen het bij de N.V. Uitg.

Mij J. H.
Ds J. Bos
Eenige S.
schriften

Indertijd
De een
blz. onm
scheiding
dogmalis
tweede
regering
derde af
hooge m
dat het
scheiding
rijken
naar de
gevonden

Interes
mee het
de kaart
ding de
de C o c

Hier
Op gu
En ne
Om te

De sch
weet, do
wollen.

k Kee
En de
Doom
Doom

Ook o
eenige v
ning van
t zijne:

Nee, g
Vastge
Zwaar
Neen,
Wat i
Wat i
Bint g
En ge
t is es
Goud
Want
Wreld

Het is
kan, dat
ons volk
ontplooi

Men
Voor
Waar
Tot op
Hoe v
Met lo
Behou
Voor

De Cos
te zoeken

Wellic
Een Ja

Zorg
En u

De dic
de zaak

Dan z
Rechts

Al wat
Ds Bosch
mij deze
en frisch

Heel w
de Afge
bl. 163 d
„Het oud
paratism
Sincerus“

vraag van
de vraag
farizeers
kon het
hij niet v
dit gesch

„er uit t
Laat m
vergeten.
de „dom
met den
Ds Bosch
kundige
waardig
wordt va

zoo al w
... schij
gevonden
een and
1618 en
welke d
bruikba
ger onb
ruchte U